

زیبایی نشاط یادگیری

گفت و گو کننده:

مرضیه قوهستانی

شهرستان خرامه، استان شیراز

می شود، مکان‌هایی فرسوده و بدون فضای سبز و... است که برای دانش‌آموزان جذاب نیستند. شاید نتوان خیلی زود تمامی مشکلات مربوط به فضای فیزیکی را برطرف کرد، اما می‌توان با راه‌حل‌هایی این مشکلات را کاهش داد. آقای محمدایمان مظلومی، معلم جوان و خوش‌ذوق شیرازی، آموزگار پایه‌ی اول و معاون آموزشی در دبستان شهید حیدرعلی قنبری است که با خلاقیت و تلاش اقداماتی را در راستای بهبود وضعیت کلاس خود و بعد هم مدرسه انجام داده است. از مهرماه امسال هم مشغول ساخت کلاس طبیعت در گوشه‌ای از حیاط مدرسه است. در ادامه گفت‌وگو با ایشان را می‌خوانیم:

■ **لطفاً مختصری درباره‌ی خودتان صحبت کنید و بفرمایید چه شد که وارد حرفه‌ی معلمی شدید.**

○ اینجانب محمدایمان مظلومی، در شهریور ۱۳۷۸، در خانواده‌ای فرهنگی چشم به جهان گشودم. از زمانی که یادم هست، علاقه‌مند بودم به همراه پدرم به مدرسه و سر کلاس بروم و شبیه معلم‌ها رفتار کنم. در دوره‌های ابتدایی و راهنمایی، علاقه‌ی زیادی به معلمانم داشتم و به خوبی با آن‌ها ارتباط برقرار می‌کردم. در دبیرستان هدف و رشته‌ی خودم را به گونه‌ای انتخاب کردم که به سمت حرفه‌ی معلمی سوق پیدا کنم. در نهایت، پس از شرکت در آزمون سراسری موفق به قبولی دانشگاه فرهنگیان در رشته‌ی آموزش ابتدایی شدم. در طول چهار سال تحصیل دوران کارشناسی، دبیری کانون موسیقی و دبیری انجمن علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان را بر عهده داشتم. در این مدت، سعی کردم با ایده‌های نوین، جشنواره‌هایی نظیر سازآواز دانشجومعلم‌ان را به همراه دوستان برگزار کنم. الان در سمت معاون آموزشی مشغول به کار و در دوره‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی روان‌شناسی تربیتی هم مشغول به تحصیل هستم.

■ **چرا برای بهبود وضعیت فیزیکی مدرسه اقدام کردید؟ در این راه چه مشوق‌ها و چه موانعی داشتید؟**

پس از دوران دانشجویی و فرارسیدن زمان خدمت به فرزندان این مرزوبوم، در سال اول به منطقه‌ی محروم سلطان‌آباد شیراز اعزام شدم. زمانی که برای تحویل برگ ابلاغ به مدرسه

بدون شک مدرسه‌ی زیبا و جذاب زمینه را برای یادگیری و شکوفایی استعدادها تسهیل می‌کند. مدرسه‌ی نامناسب نیز شوق و اشتیاق را در دانش‌آموزان به حداقل می‌رساند و امکان پویایی و بالندگی را کاهش می‌دهد.

اهمیت وضعیت فیزیکی کلاس درس و مدرسه از آنجا ناشی می‌شود که معلم و دانش‌آموزان ساعت‌های زیادی از عمر خود را در مدرسه می‌گذرانند؛ بنابراین مدرسه و کلاس باید زمینه‌ی آسایش را فراهم آورد و ایجاد انگیزه کند. «کودکان زیبایی را دوست دارند و وقتی وارد مدرسه می‌شوند، به دنبال زیبایی می‌گردند و جذب آن می‌شوند. زیبایی‌ها آرامش و شادابی در دانش‌آموزان ایجاد می‌کنند. آرامش روان و انبساط خاطر زمینه‌ی فراگیری مطالب درسی را مساعدتر می‌سازد. مدرسه‌ای که رنگ زیبا و تمیز دار، مدرسه‌ای که با فضای سبز و گل‌های رنگارنگ تزیین شده باشد، کلاسی که دارای رنگ شاد و نشاط‌آور است و...، چنین فضایی تسهیل‌کننده‌ی فرایند یادگیری است و ناخودآگاه بر میزان فراگیری تأثیر مثبت می‌گذارد» (زینب صفری و دیگران، ۱۳۹۴).

متأسفانه آن چیزی که امروزه از فضای فیزیکی در برخی از مدرسه‌های ما دیده

رفتم، با مدرسه‌های قدیمی و کم امکانات روبه‌رو شدم. در ابتدا بسیار ناراحت شدم. انتظار داشتم در مدرسه‌های بهتر و با امکاناتی بیشتر تدریس کنم؛ اما از آنجایی که شخصیتی عمل‌گرا دارم، با شروع سال تحصیلی، به جای از دست دادن انگیزه در آن فضای خسته‌کننده‌ی کلاس ترجیح دادم که کلاس را برای بچه‌ها و حتی برای انگیزه‌ی کاری بیشتر خودم تغییر دهم و فضای کلاس را بهبود ببخشم. به همین خاطر دیوارهای کلاس را مجدداً رنگ‌آمیزی کردم، سقف کلاس را ریسه کشیدم و با گلدان‌های کوچک و گل‌های طبیعی کلاس را تزئین کردم. الان هم مشغول ساخت کلاس طبیعت هستم. وقتی شروع به انجام این کار کردم با بازخوردهای متفاوتی از سمت دانش‌آموزان و اولیا و سایر همکاران مواجه شدم. بسیاری از بازخوردها مثبت بود و انگیزه‌ی من را بیشتر می‌کرد. وقتی لبخند و خوش‌حالی دانش‌آموزان را بعد از تغییرات می‌دیدم به ادامه‌ی راه مصمم‌تر می‌شدم. البته در این مسیر موانعی مثل قضاوت‌های غیرعلمی و برخوردهای سلیقه‌ای از جانب برخی کارکنان اداری وجود داشت که نتوانست جلو هدف‌های من را بگیرد.

■ لطفاً درباره‌ی کلاس طبیعت بیشتر توضیح دهید.

○ در پشت مدرسه، فضایی وجود داشت که تبدیل به زباله‌دانی شده بود. بنده با دیدن این فضا تصمیم گرفتم، با اعمال تغییراتی، آن را تبدیل به کلاس طبیعت کنم تا برخی کلاس‌ها در آنجا برگزار شود و دانش‌آموزان اردوهای کوچکی را در آن محیط تجربه کنند. با کمک والدین و خود دانش‌آموزان اقداماتی در این فضا انجام شد؛ مانند ساخت سکو برای نشستن دانش‌آموزان، قرار دادن آبنمایی ایمن در وسط این فضا، ایجاد یک باغچه‌ی بزرگ با درختان و گل‌های متنوع در کنار دیوار و ایجاد سایه‌بان در بالای سکوها.

■ هزینه‌ی این کارها را از کجا تأمین می‌کنید و در اجرا از چه کسانی کمک می‌گیرید؟

○ هزینه‌ی تعمیر کلاس و این قبیل فعالیت‌ها را با کمک تعدادی از والدین تأمین کردیم. بخشی از آن را هم خودم پرداخت کردم. در هنگام انجام کار نیز والدین با انجام کارهای متعدد نظیر، رنگ کردن کلاس، تزئینات و شست‌وشو کمک می‌کردند. حتی خود دانش‌آموزان هم در انجام

این تغییرات به بنده کمک می‌کردند. البته اشاره کنم که همکاری اولیا با معلم، در این گونه فعالیت‌ها، خود فرصت مناسبی است که معلم می‌تواند از آن بهره‌برد. به‌خصوص همراهی و همکاری اولیایی که تخصص‌هایی مرتبط با این زمینه‌ها دارند.

■ تغییراتی که ایجاد شد چه تأثیری بر روحیه‌ی دانش‌آموزان داشته است؟

○ پس از انجام تعمیرات به‌وضوح علاقه‌ی وافر برخی از دانش‌آموزان را به مدرسه دیدم. آن‌ها با علاقه‌ی بیشتری به کلاس وارد می‌شدند. همچنین آب‌دادن به گل‌ها و گیاه‌ها و مراقبت از آن‌ها حس مسئولیت‌پذیری بچه‌ها را نیز بیشتر کرده بود. پس از دیدن این رفتارها و بهتر شدن درس دانش‌آموزان، به‌واسطه‌ی این تغییرات، تشویق شدم این مسیر را در زندگی خودم هم ادامه دهم. از این‌رو، تصمیم گرفتم با انتشار این دسته از فعالیت‌ها آن را در بین معلمان نسل جوان فراگیر کنم.

■ چشم‌انداز شما از حرفه‌ی آموزگاری چیست؟ توصیه‌ای به سایر معلمان دارید؟

○ در سال دوم خدمت پیشنهاد معاونت مدرسه به این‌جانب داده شد و من هم با

آغوش باز پذیرفتم؛ زیرا فرصتی بود برای اینکه ایده‌های خود را نه‌تنها در فضای کلاس بلکه در کل فضای مدرسه پیاده کنم. در حال حاضر، پس از گذشت چند ماه ایده‌های بزرگی با کمک والدین دانش‌آموزان اجرا کرده‌ام؛ مثل تزئین راهروی تاریک باریسه‌های زیبا، گل‌کاری حیاط مدرسه و سرسبز کردن مدرسه با استفاده از گل و گیاهان گوناگون و لاستیک‌های رنگ‌شده و ساخت کلاس طبیعت و... هدف من به‌عنوان معاون آموزشی مدرسه فقط دادن درس‌ها و قوانین نیست، بلکه قصد دارم کاری کنم که دانش‌آموزان در مدرسه زندگی کنند و به معنای واقعی کلمه، مدرسه را خانه‌ی دوم خود بدانند. به سایر معلمان توصیه می‌کنم که گامی هر چند کوچک برای بهبود فضای کلاس درس انجام دهند و تأثیرات فوق‌العاده‌ی این موضوع را بر روحیه‌ی دانش‌آموزان ببینند. ایده‌های زیادی را می‌توان در کلاس اجرا کرد؛ مثلاً برای تزئین فضای کلاس از فرهنگ غالب همان منطقه بهره‌گرفت.

البته در زمینه‌ی تزئین کلاس نباید افراط کرد. باید همواره در نظر داشت که تغییرات نامناسب و بیش از اندازه‌ی کلاس هم می‌تواند موجب حواس‌پرتی دانش‌آموزان شود.
برای شما معلم پویا آرزوی توفیق داریم.

نمونه‌ای از فعالیت آقای مظلومی